

Od Karpatov do ruske meje.

Narednik Ivan Serbinek iz znane rodoljubne družine na Vrtačah v svečinski župniji, ki se je že lani udeležil prvih bojev v Galiciji, opisuje v pismu dne 22. junija boje od Karpatov do ruske meje sledeče:

Dne 24. aprila sem bil nenadoma poklican k ... (poljskemu) pešpolku in s par dragimi podčastniki kot vođa za Slovence. Godi se mi še dosej primeroma povoljno. Slovenci, katerih sem precej tukaj našel, so večinoma Istrijani in Krašci. Komaj so še čakali, da pridemo tudi slovenski podčastniki; zakaj, sem takoj sprevidel. Siromake je treba večkrat odločno ščititi...

Podajam Ti tukaj par vrstic iz svojega dnevnika: Prišedši dne 28. aprila zopet v fronto, so bile naše postojanke še v Karpatih, a ne dolgo po tem, dne 5. maja, se Rusi naglo umakne in mi jo naglo odkurimo za njim. Marširamo tako do 7. maja. Naša stotinja je bila ravno sprednja patrulja. Pri obrenku nekega gozda trčimo z Rusi skupaj. Artilerija jim pošlje takoj ducat granat in šrapnelov in mi hajd nad sovražnika, ki pa nas ni čakal. Takoj jo je popihal, kaka dva bataljona, skozi gozd in mi za njim, hoteli ga ujeti. A zmotili smo se; ko prilomastimo skozi gozd, se nam odpre prost, malo hribovit svet. V ozadju na višjem hribu smo pa opazili cele kolone umikajočih se Rusov, katere so ščitili oni, s katerimi smo se spoprijeli. Takoj nas opazi sovražna artilerija, katere nas od treh strani obdeluje s šrapneli, tako, kot bi sipal jerbabe orehov na nas, tako, da smo morali obstati na mestu ter se kot krti zariti v zemljo.

Prebivši se drugo jutro, gledamo, kako se naj Rusi zopet lotimo, a glej čudo! Ne sliša ni bilo več o njem. No, in mi seveda hajd za njim. Korakamo po neki strmini, kar pride vest, da Rus čepi na nekem godnatem griču pred nami. Takoj se ga lotimo. A predno je nastala noč, smo sovraga obkolili od vseh strani ter ga s par strojnimi puškami vred ujeli. Stalo nas je pač precej žrtv! Grič, od vseh strani godnata strmina, je bil liki trdnjava, ki jo je bilo treba naskočiti. Dne 9. in 10. maja je ležala gosta megla na zemlji in le previdno in počasi ga mahamo za sovražnikom, dokler ga ne dobimo ob 10. uri zvečer na robu nekega gričevja pred dolino, na kateri se je zopet ustavil. Takoj se mu po noči priplazimo bližje in skopljemo jarko. Bilo je na visokem hribu, ki je nudil lep razgled po celi ruski brozi, ki je zakopana čepala pod našimi nogami. Obdelovali smo jih z smernim streljanjem. A kar naenkrat popoldne se sliši na naši levi strani strašen grom topov. Bil sem ravno malo sadremljati radi silne utrujenosti, ko me zabudi grom, da naglo pogledam, kaj to pomenja. In glej čaroben prizor! Ob svitu zahajajočega solca so se videle na pregledni ravnini goste čete naših na levi strani sovražnika, grozde mu, ga zajeti in obkoliti. A domislil se je, da ima noge, s katerimi se da ujeti.

In res, tekkel je po obširni ravnini nazaj, zmešan, da je izgledalo, kot bi razdejal mravljinček. Naša artilerija pa mu je škropila v slovo s šrapneli še vse huje, kot on nas pri prvem pozdravu. Mislil si: Sedaj pa že imaš, česar si iskal! Zakaj se pa zoperstavljaš.

Ta razgled ne pozabim nikoli. Bil je res z visokega hriba na bežečo Ruso v ognju naše artilerije nad vse okušen, katerega bi tudi Tebi, dragi prijatelj, rad privoščil. Bila je to zadnja ruska postojanka pred Przemyslom, iz katere je bil dne 10. maja izgnan.

Drugi dan se podamo seveda zopet za njim. Čez dva dni dospemo do Sanoka, kjer en dan počakamo, da se napravi most čez ondotno reko. Nato jo krenemo brez boja na južno stran Przemysla, katerega pustimo na strani. Ostali smo tam v rezervi celih 16 dni do 3. junija. Imeli smo dovolj priliko, uravnati si svojo že precej razdrapano kožo. Tam izvemo po novem armadnem povelju, katero sem za Slovence v posebno zadovoljnost polkovnika prestavil na slovensko, da nam je tudi Italija napovedala vojko. Sila ogorčeni nad izdajalskim zavratnim sovražnikom sklenemo z dvojno srditostjo mahati po Rusih, da tako prej dospemo do Laha, da ga kaznujemo še huje kot Rusi z ognjem in mečem za njegovo nevestoto.

Na praznik sv. Rašnega Telesa je odrinemo od tam, ker so Rusi Przemysl že zapustili. Krenili smo na drugo pot proti Markovu na pomoč drugi nemški armadi, katero smo nadomestili, da se je mogla razviti na drugo stran.

Dne 13. junija začnemo marširati v 26 milj dolgi ondotni gozd, iskajoč sovražnika, katerega smo isti dan popoldne tudi našli. Takoj se ga ob strani Nemcev lotimo z bajonetmi; a zmotili smo se. Skrat je imel močno utrjeno postojanko z žičnimi ovirami, za katere še vedeli nismo. Ko smo mu tako v šumi pridrveli na ne celo 100 korakov bližine, nas sprejme s takim ognjem, da je bila groza. Prestajalo ni nič drugega, kakor zagrebati se v zemljo, ako sem hotel uteči sovražni krogli. Strašen je boj v šumnem gozdu, kjer sovraga ne vidiš prej, nego da trčiš v njega. Marsikateri naših je našel tam nenadno smrt za mlo domovino. Mene je menda sam Bog človekel do nekega debelega bora, ki me je ščitil pred getovo smrtjo. Ostal sem tako skoro sam podčastnik naše stotnije...

A sovrag se je vendarle moral umakniti. Nemci so udrili čez fronto in mu padli v bok. Hočeš, nočeš, moral je vendar nazaj. Po dvadnevem maršu v gozdu dospemo zopet do njega ter se ga takoj lotimo. A utekel je brez boja čez mejo pri Dikovu v svojo deželo. A mi se podamo na desno, kjer pri podrtjem mestu S... držimo naše postojanke. Trd oreh nas je zopet čakal tukaj. Prodiranje po pregledni ravnini v dobrem ruskem cilju, kjer so nas zopet silno obdelovali ruski šrapneli, smo ležali zakopani kot krti, čakajoč nadaljnjih priserov.

Upam, da bomo tudi tukaj, sploh v Galiciji, Rusi kmalu izgnali, da se skere spravimo nad Laha in tudi njemu pokažemo pot v njegovo polentarsko deželo.

Vi snope, kaj mi Ruse.

Infanterist Franc Purg, doma iz ptujske okolice, nam pošilja s severnega bojišča pesmico, katero je skoval v strelskih jarkih. Iz kitic veje pravi slovenski duh in vstrajnost slovenskega vojaka. Purg piše med drugim:

Kjer sem, se imamo prav dobro. Sovražnika bomo tudi še skoraj pregnali iz naše zemlje. Sedaj Vas menda delo sili ter boste začeli mlatiti. Vi domačini boste mlatili snope, a mi tukaj Ruse.

Ljubi stariši, kateri imate svoje sinove v vojski, nič ne žalujte za njimi. Bo nam že ljubi Bog dal skoraj čas, da bomo prišli k Vam domov. Zdravi ostanite! Prav lepo ptičice pojo tu v daljni mi tujini, a meni srce hrepeni po ljubi domovini.

Rusi nam poslali krave.

Rudolf Povh, vojak pri c. kr. 47. pešpolku, doma pri Sv. Venčesu, ki se nahaja sedaj na severnem bojišču, piše dne 2. julija svojemu očetu Ivanu Povhu, nadučitelju pri Sv. Venčesu nad Slov. Bistrico:

Dragi stariši!

Srčna hvala za pismo. Sem zdrav in mi gre po vsem dobro. Častnike imam popolnoma druge kot od začetka. Prejšnji so postali vsi na pusti dan žrtve v blagor domovini. Niti enega podčastnika, s katerimi sem prišel na bojišče nimam več, ravno tako tudi nobenega prvega tovariša. Znanca sta mi edino Pliberšek in Visolj pod Slov. Bistrico in Škerbinek, po domače „šajer“ na Spod. Ložnici.

Dne 4. junija je bil ljuti boj, ki je trajal celi dan in noč. Drugo jutro oboje strani večkratni naskoki. Takrat sem zgubil svojega četovodjo, (sedaj je bil že štabni narednik) s katerim sva si bila najbolj na roke. Zadel ga je krogla ravno v vrat. Prihital sem mu na pomoč, ter mu v sredi razpokajočih sovražnih šrapnelov in granat rano obvesal. Se razume, da sem takrat staval tudi svoja življenja v nevarnost. Prosil me je, naj mu odvzamem denar, kakor tudi njegov brovning-revolver in druge dostavredne reči, toda že sem moral poprijeti za puško in z burnim „hura“ zopet naprej. Zaradi prevelikih izgub smo šli za 500 korakov nazaj. Drugi dan pa smo zapodili Ruse od tamkaj. Bežati so morali do Dnestra. Ta bitka je bila ob reki Prut, severno od mesta Pessimisyn. Sedaj imamo mirno stališče. Rako Prut smo morali pregaziti, ker ni bilo mosta. Na mestih smo bili de prih v vodi. Sam se čudim, da nismo od prevelikih naporov vsi pocepali. Vse eno se pa počutim zdravega bolj nego doma. Človek se v vojski telesno utrudi. Vsaka jed mi gre v slast, trdemu podzemeljskemu ležišču sem navajen, nobeden marš mi ni več pretežaven, žeje sem navajen, istotako tudi glada, če treba, sicer pa imamo sedaj obilo jestvin, da se ne more nobeden pritoževati. Vprašali ste, ako sem vedno v „švarmliniji“ (rojni črti). Se razume, da vedno.

Lep dogodek smo imeli pred par dnevi, ko so Rusi dve mladi kravi napodili z enim dekletom k našim ograjam, da se prepričajo o naših minah. Ena je sicer eksplodirala, toda kravam se ni nič ugodilo. Mi smo krave nato postrelili, dekleta ujeli in na višje poveljstvo aretirali. Krave smo o mraku na varnostni kraj spravili ter do kosti oskubili. Krompirja imamo obilo na razpolago. Če nam bo v bodoče tako šlo, potem pridemo „debeli“ domov. Tudi vina dobimo vsak teden po dvakrat, vsakokrat pol litra. Pridno dajemo tudi po svinjajah, katere po ceni kupimo. — Pločko je sedaj tudi s menoj in on mi je prinesel iz bližnje vasi 1 kg svinjakega surovega mesa za 1 K 40 vin. Kaj ne da po ceni? Samo za cigarete je slaba. Vreme po vsem lepo in ne prevroče, kajti vročina se tukaj po poljanah nekako izgublja. Noči primerne. Za karjavo je tukaj hudo, ker ni gozdov. Srčne pozdrave!

Vaš Rudolf.

Od začetka do zmage.

Matija Sira, doma iz Šardinje pri Veliki Nedelji, ki služi zdaj pri c. kr. delavskem oddelku št. ... v Poli, piše običnemu predstojniku g. J. Kuhariču to le pismo:

Z velikim veseljem in radostjo sem prejel „Slov. Gospodarja“ in se Vam prav iskreno zahvalim, da ste mi ga naročili, ker ta list vsak tukaj rad bere. List gre od rok do rok tako dolgo, dokler ne dobimo novega. Jaz ga priporočam vsem Slovincem. Ko sem bral „Gospodarja“, sem imel polno tovarišev okrog sebe. Brali smo, kako napreduje naše čete na vseh straneh. Začetek je bil težaven, pa bo zmaga tem bolj slovesna. Trije bratje smo in vsi se borimo za našega presvitlega cesarja in našo domovino. Jaz sem že od začetka vojske pod zastavo, a ona dva pa sta zapustila tudi svoje žene dne 15. febr. t. l. Najstarejši, Martin, je že na Ogrskem v bolnišnici, ker mu je šrapnel odtrgal kazalec na desni roki. Mlajši je na Kranjskem in jaz pa tukaj v Poli, kjer čakamo polentarija. Ko se nam prikaže, mu naslijemo svinca v bučo. Nekaterikrat nas je že prišel polentari obiskat v Polo, seveda samo po sraku in se je moral vsikdar poprej umakniti, predno je naredil kako škodo. Naša artilerija ga je hitro opazila in ga začela obstreljevati.

Tu v Poli se vedno spominjam na dragi dom in domače. Posebno hvaležen sem g. župniku za rožni vence, katerega so mi ob slovesu darovali in tudi blagoslovili. Ta rožni vence še danes imam in tudi rad molim nanj za srečno zmago. Skoro bo že leto dni vojska trajala, pa še nismo skoro nič izgubili. Zato pa bo in mora biti zmaga na naši strani. Ko se bomo enkrat vračali domov, bomo klicali vsi: „Živela Avstrija! Živela domovina in narod slovenski!“ Mi se ne vojakujemo samo za sebe, ampak tudi za naše otroke in za dolgi in trajni mir v naši domovini. Iskrene pozdrave!

Uradno določene cene za novo žito.

Za novo žito veljajo do nove žetve 1916 sledeče uradno določene cene (za 100 kg):

Pšenica in pira	rži	ječmen za pivovarstvo	drugi ječmen	oves	koruza	ajda
34 K	28 K	28 K	26 K	26 K	—	—

Ako se pšenica odzvam po vojno-žitnem prometnem zavodu, njegovem pooblaščenca ali od zavoda najetem mlinu ali skladišču pred 16. septembrom 1915, rži pred 16. avgustom 1915 in oves pred 1. oktobrom, se bo k gorej določenim cenam dal pridelek, kateri bo znašal pri 100 kg: 1. pri pšenici v času do 31. julija 1915 4 K, do 15. avgusta 3 K, do 31. avgusta 2 K in do 15. septembra 1 K; 2. pri rži do 31. julija 2 K, do 15. avgusta 1 K; 3. pri ovsu do 15. septembra 1 K. Za koruzo in ajdo se bodo cene še le pozneje določile.

Loterijske številke.

Trst, dne 14. julija 1915: 33 45 46 66 73
Dunaj, dne 17. julija 1915: 80 5 56 62 26

Mala naznanila

Organist in cerkovnik, 52 let star, toraj jejšine prost, Ceciljansko izučen, z jako lepimi sprdevali, oženjen, šeli aredi avgusta t. l. službo spremaniti. Naslov v upravnistvu. 449

Ennadstrepna hiša se po ceni prodaja. Vpraša se pri lastniku hiše v Studencih pri Mariboru. Šelaka ulica št. 9. 451

Sahe gobe, žilci, vinski kamen ter sploh vse deželne prideleke, kakor tudi vrste vrste kupi veletrgovina Anton Kolena, Celje Graška cesta št. 22. 450

Sprejme se takoj isveščen trgovski pomočnik in učeno iz postane klike v trgovini s mehanim blagom Franc Seršen, Ljutomer. 453

Priden kemij se takoj sprejme pri Janesu Toplak, trgovina Juršinci pri Ptuj. 447

Kupim mali kmetški košeselj za jednega konja. Jožef Fedran pos. Bočana p. Gornjigrad. 445

Dobra kuharica in varčna gospodinja, ki služi že čez 7 let v župnišču ter vajena vsakega dela, šeli službo spremaniti v župnišču na deželi. Naslov pove upravnistvo pod št. 448. 448

Dobročnosna trgovina na deželi v celjskem okraju, vrt, ki meri krog 400 m² s brzdami in sadnim drevjem, lepa hiša z trgovskimi prostori, 8 stanovanj, magacini, svinjaki itd. Trgovski promet na leto 25.000 K možno pa še tudi več. Cena samo 12.000 K. Posvetje je zelo pripravno za sasebnike, pensioniste ali obrtnike. Pojasnila daje le resnim kupcem uprava „Realitäten-Markt“ Gradec, Hammerlinggasse 6. (3084)

Tecurje in zidarje sprejme v stalno delo in za dobro plačilo stavbeni mojster Julij Glaser Maribor (Mellinghof). 444

Vine in sadjeves kupim vsako poljubno maščino Julij Glaser, stavbenik Maribor, (Mellinghof). 443

„Solna Avstrija.“

Kdor mi pošlje v kuvertu za 50 rinarjev novih in neporabljenih snamk in pa svoj nastanek naslov, pošljem mu takoj štiri nove krasne pesmi: I. „Solna Avstrija“, II. in III. „Slove in ločitev“, „Blagor mu v tuij zemlji!“ in IV. „Godci svetovnega plesa“. Naročuje se pri Mat. Relec pri Sv. Bolefenu v Slov. gor. via Ptuj Štaj. 440

Prodajalke se sprejmejo v trgovini manufakturnega blaga, Worsche, Maribor, Gosposka ulica. 454

Učeno, večdega obeh dešelnih jezikov, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme trgovina manufakturnega blaga Worsche, Maribor, Gosposka ulica. 455

Za kasirke in prodajalke se sprejme gospodinja s primerno šolsko izobrazbo, z lopo pisavo, ki je veča obeh dešelnih jezikov, v trgovini manufakturnega blaga Worsche, Maribor, Gosposka ulica. 456

učeno se sprejme pri Udrich Jakobu, kolar, Sv. Peter v Savinjski dolini. 439

Trgovski učeno se sprejme v trgovini s mehanim blagom A. Pinter v Slov. Bistrici. Učenec mora obiskovati tukaj trgovsko šolo, kar je velikega pomena. 437

Organist in cerkovnik, s dobrimi sprdevali, prost vojašine, ter ob enem tudi posojilniški tajnik, ki deluje pri večji posojilnici, ter amosen voditi posojilniško knjigovodstvo, šeli spremaniti primerno službo. Cenjene ponudbe na upravnistvo „Slov. Gospodarja“ pod „Tresnost“ šte. 432.

Dva učena se sprejmeta stara od 15 do 17 let na tri leta. Plače na leto 50 do 100 Kron, stanovanje in hrano, pri gospodu Anton Marčič, umanjarija v Slov. Bistrici. 436

Krojaškega učena takoj sprejme. Prednost imajo tisti, kateri so istopili pri mojstru, ki je šel k vojakom. Jakob Skana, krojač Slov. Bistrica. 427

Kemij isveščen specerist, srožen obeh dešelnih jezikov, se takoj sprejme pri trdku Franc Igljic v Ptuj. 419

Sprejme se učeno za leotarstvo in za hlapec pri g. Duhek, leotar Maribor. 414

Cerkovnik in organist — rokodelce iščem stalne službe. Naslov v upravnistvu pod šte. 436.

Kupim malo posestvo na Štajerskem, ki ni preveč oddaljeno od farne cerkve in se lahko redi ena ali dve kravi. Ponudbe s ceno naj se pošljejo na Blumer Neč, št. Pavel pri Preboldu, katere is prijaznosti pove naslov. 436

Učena sprejme

Matija Hočvar, ključavničarski mojster na Ragosnici pri Ptuj. 442

Jajca, surovo maslo, smetana.

Kupujem prima sveža jajca, čajno maslo, maslo za kuho in smetano. — Dopisi z navedbo cen na trgovino z jajci in maslom Tereze Hinterberger, Dunaj XII, Schönbrunnerstrasse šte. 196. 441

! KAVA !

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, valoaromatična, izdatna in štedilna, 5 kg poskusna vreča 11 K franko po povzetju. Pol kilograma valoprime najdražji čaj K 2-20 oddaja A. Šapira, eksport kave in čaja Galanta 496, Ogrska. 278